

Ks § 23

Dnr KS 2021/226

Svar på revisorernas granskning av Tomelilla kommuns förebyggande arbete mot otyllåten påverkan

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsens beslutar yttra sig i enlighet med förvaltningens förslag.

Ärendebeskrivning

Revisorerna i Tomelilla kommun har den 14 december 2021 överlämnat en granskning av det förebyggande arbetet mot otyllåten påverkan till kommunstyrelsen för yttrande. Yttrandet ska vara revisorerna till handa senast den 17 mars 2022. Som följd av granskningen har revisorerna lämnat följande rekommendationer:

- Kommunstyrelsen och granskade nämnder bör tillse att en riskanalys specifikt inriktad på riskerna för oegentligheter, inklusive otyllåten påverkan återkommande genomförs och dokumenteras samt att granskade nämnder utifrån riskanalysen vidtar förebyggande åtgärder.
- Kommunstyrelsen bör tillse att förekomsten av otyllåten påverkan kartläggs och följs upp inom ramen för medarbetarundersökningen och genomgållande rutin för tillbuds- och avvikelserapportering samt att uppföljning och intern kontroll avseende det förebyggande arbetet stärks.
- Kommunstyrelsen och granskade nämnder bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot otyllåten påverkan och oegentligheter generellt tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.
- Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.

Förvaltningen avger, genom kanslichef Johan Linander, följande yttrande:

Kommunstyrelsen tycker att det är bra att revisorerna har granskat kommunens förebyggande arbete mot otyllåten påverkan och instämmer i många av slutsatserna,

Justerandes sign			
------------------	--	--	--

§ 23 forts.

dock inte alla. Kommunstyrelsens uppfattning är att otillåten påverkan är mycket sällsynt inom Tomelilla kommun, men detta får inte göra oss naiva och vi får inte tro att det inte kan ske även inom Tomelilla kommun.

Kommunstyrelsen, genom ett förarbete i varje avdelning inom kommunledningskontoret, gör årligen en riskanalys som ligger till grund för det interna kontrollarbetet. I detta arbete kan otillåten påverkan tas upp som en naturlig del av riskanalysen. För vissa avdelningar verkar det dock högst osannolikt att det skulle förekomma otillåten påverkan eftersom de endast arbetar som stödfunktion till övriga av kommunens verksamheter.

I kommunstyrelsens riskanalys för 2022 har fyra enheter eller avdelningar tagit upp olika former av otillåten påverkan i sina riskanalyser. När olika risker poängbedöms utifrån sannolikhet och konsekvens så avgörs också om risken ska tas upp i den interna kontrollplanen för granskning eller om direktåtgärder är nödvändiga. I det här sammanhanget kan påpekas att det inte finns någon möjlighet att arbeta med alla risker oavsett poängsättning, utan de risker som bedöms störst måste gå först. Med andra ord kommer inte en lågt poängsatt risk för otillåten påverkan gå före en annan högt poängsatt risk.

Kommunstyrelsen kommer alltså inte att vidta förebyggande åtgärder om risken för otillåten påverkan bedöms som lägre än andra risker som därmed har högre prioritet.

Kommunstyrelsen instämmer inte i att förekomsten av otillåten påverkan ska kartläggas och följas upp inom ramen för medarbetarundersökningen, utan i stället inom ramen för medarbetarsamtal mellan chef och medarbetare. Vi tror att frågor kring otillåten påverkan bör hanteras i sammanhang där det finns en möjlighet till förtydligande vad som avses och där frågan kan diskuteras. I en medarbetarenkät finns det ett begränsat utrymme för förklarande texter och eftersom otillåten påverkan är ett så svårt och brett begrepp så anser vi att det är bättre att ta upp det i medarbetarsamtalet.

Kommunstyrelsen tycker att det är viktigt att tillbudsansökan görs om otillåten påverkan förekommer. Detta kan förtydligas i rutiner och på andra sätt. Vid introduktion av nya medarbetare bör också frågan tas upp. Kommunikationsinsatser bör generellt utformas för att nå bäst resultat. Övergripande information kan ges i exempelvis de digitala chefs- och medarbetarhandböckerna. Vid utbildning av nya förtroendevalda bör frågan också lyftas.

Visselblåsarlagen började gälla den 17 december 2021, men kravet på att inrätta en kommunal rapporteringskanal för visselblåsning gäller först från den 17 juli 2022. Givetvis kommer Tomelilla kommun då att ha denna på plats. Det behövs inte en rekommendation från revisorerna för att kommunen ska följa lagstiftningen. När

Justerandes sign			
------------------	--	--	--

§ 23 forts.

funktionen finns på plats, kommer den att kommuniceras på samma sätt som alla interna nyheter av större vikt. Det kommer tas fram en kommunikationsplan för detta.

Ekonomiska konsekvenser

Det är svårt att beräkna de ekonomiska konsekvenserna av revisorernas rekommendationer, om de i sin helhet skulle genomföras. Men det är ingen tvekan om att varje timme som läggs på kartläggning, analyser, rapportering och uppföljning kostar. Detta innebär också en undanträngningseffekt för annat arbete. Samtidigt måste ett förebyggande arbete mot otillåten påverkan få kosta eftersom otillåten påverkan i sig kan bli mycket kostsamt för kommunen.

Barnperspektivet

Otillåten påverkan kan indirekt påverka barn.

Miljöperspektivet

Otillåten påverkan kan indirekt påverka miljön.

Uppföljning

Kommunstyrelsen följer upp fattade beslut och revisorerna kommer sannolikt att följa upp 2021 års granskningar under år 2023.

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens beslutar yttra sig i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens arbetsutskott § 24/2022, handlingsid: Ks 2022.474.

Granskningsrapport, otillåten påverkan, handlingsid: Ks 2021.4314.

Tidigare behandling

Rev § 65/2021:

Revisorerna beslutar följande

Justerandes sign			
------------------	--	--	--

§ 23 forts.

- Att godkänna granskningsrapport ”Granskning av det förebyggande arbetet mot otillåten påverkan”.
- Att översända granskningsrapporten samt missivskrivelse till kommunstyrelsen, familjenämnden, vård och omsorgsnämnden och byggnadsnämnden för yttrande senast 2022-03-17 samt till kommunfullmäktige för kännedom.

Ksau § 10/2022:

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar uppdra till förvaltningen att ta fram ett svar på granskningen.

Ksau § 24/2022:

Kommunstyrelsens beslutar yttra sig i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutet skickas till:

Revisorerna genom nämndsekreterare Olof Hammar

Justerandes sign			
------------------	--	--	--